

BIJDRAGE TECHNISCHE BRIEFING AWTI-ADVIES 'SAMEN DE LAT HOOG LEGGEN', 27 OKTOBER 2021

Op 27 oktober 2021 geeft de Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie (AWTI) een technische toelichting op het advies 'Samen de lat hoog leggen. Regio en rijk bundelen krachten voor innovatie'. De AWTI heeft dit advies op 26 mei 2021 aan het kabinet uitgebracht.

In deze notitie geven wij u een kort overzicht van het advies, inclusief een aantal aandachtspunten en concrete mogelijkheden voor actie van de Kamer.

Kern van het AWTI-advies 'Samen de lat hoog leggen'

De regio's en het rijk zijn samen verantwoordelijk om vernieuwing te stimuleren. Innovatie is nodig om de economie te vernieuwen, om onze brede welvaart te verbeteren en om voortgang te boeken in de grote transitie op gebied van bijvoorbeeld energie, voedsel en digitalisering. Rijk en regio moeten hun krachten bundelen voor de toekomst van Nederland.

Innovatie gebeurt in de regio

- ▶ Innovatie is cruciaal voor de toekomst van Nederland. Innovatie gebeurt in de regio. Dáár vinden bedrijven, wetenschappers, talent en maatschappelijke organisaties elkaar, ontstaan inspirerende initiatieven en kansen voor vernieuwing.
- ▶ Regio's hebben elk te maken met specifieke opgaven om hun economie te vernieuwen, om de brede welvaart te verbeteren en om aan transitieopgaven bij te dragen.
- ▶ De verschillen in kansen en uitdagingen tussen regio's worden – mede door de coronacrisis – alleen maar groter.
- ▶ De Nederlandse brede welvaart en de voortgang in transitie zijn echter afhankelijk van de innovatiekracht van álle regio's en de verbindingen tussen die regio's.
- ▶ Het rijk heeft een belangrijke rol in het faciliteren hiervan.

Rijk en regio moeten beter samenwerken en samen de lat hoog leggen

Het rijk en de regio's werken al volop samen aan regionale innovatie en daarmee is veel bereikt. Nu moeten de partijen samen zorgen dat vernieuwing in de regio's écht verder komt en dat innovatie-initiatieven van regio's verbonden raken en versnellen. Rijk en regio's moeten toewerken naar een gerichte, gecoördineerde en evenwichtige vorm van samenwerking. Met een betere afstemming tussen regionale en nationale innovatiedoelstellingen, meer verbinding tussen regio's en een aanpak die aansluit op de regionale context.

De AWTI doet hiervoor vier aanbevelingen aan het nieuwe kabinet:

Aanbeveling 1: kom tot overkoepelend en inspirerend toekomstbeeld voor Nederland

- ▶ Dit helpt om belangen op nationaal en regionaal niveau te stroomlijnen.
- ▶ Dit biedt regio's houvast op de langere termijn. Daarmee kunnen regio's gedegen beleid opbouwen, agenda's ontwikkelen en initiatieven opzetten die bijdragen aan een toekomstbestendig Nederland.

Voor de regio's is het niet altijd duidelijk welke innovatiedoelen zij op langere termijn moeten nastreven om aan nationale doelen bij te dragen. De komst van het missiegedreven innovatiebeleid heeft dit nog niet opgelost.

Aanbeveling 2: zorg voor interdepartementale regie en creëer verbindingen

- ▶ Geef richting, zoek samenhang en breng regionale inzet bij elkaar voor meer impact.
- ▶ Installeer hiervoor een interdepartementaal programmteam met een stevig mandaat en voldoende capaciteit.
- ▶ Dit team zorgt voor overzicht van innovatie-initiatieven; identificeert – met de regio's samen – initiatieven die met elkaar verbonden worden en selecteert kansrijke initiatieven voor extra impuls zodat ze gaan meetellen op nationale en internationale schaal.

Door gebrek aan samenhang in beleid kunnen rijk en regio niet samen gericht aan innovatieopgaven werken. Dit beperkt de versnelling en verspreiding van innovaties en leidt tot versnippering van tijd, aandacht en middelen. Door gebrek aan samenhang in regionale initiatieven ontstaat onnodige overlap of concurrentie tussen de regio's.

Aanbeveling 3: kom tot goed doordachte regionale innovatie-ecosysteem agenda's

- ▶ Nodig regio's uit om ambitieuze, gedragen en concrete investeringsagenda's te maken om hun regionale ecosystemen te versterken.
- ▶ Met zo'n agenda brengen regio's focus aan in hun onderzoeks- en innovatie-inspanningen, onderscheiden ze zich van andere regio's en zoeken tegelijkertijd de samenwerking op met andere ecosystemen.

Nederlandse regionale onderzoeks- en innovatie ecosystemen zijn doorgaans goed op orde, maar sommige vertonen zwakke plekken. Veel bestaande regionale agenda's zijn onvolledig of onvoldoende doordacht. Dit ondermijnt de groei van regio's en zet daarmee een rem op vernieuwing van de regionale én de nationale economie.

Aanbeveling 4: help de regio's en daag ze uit

- ▶ Verstrek middelen vaker vanuit een investeringslogica i.p.v. alleen via subsidies.
- ▶ Bied regio's een mentor- en versnellingsprogramma.
- ▶ Organiseer kennis en expertise voor decentrale overheden en regionale samenwerkingsverbanden.
- ▶ Ontwikkel de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) tot regionale innovatiesupportcentra om het regionale bedrijfsleven nog beter te helpen.

Decentrale overheden spelen een belangrijke rol in de ontwikkeling van hun regio's. Dat vergt veel kennis, kunde en middelen. En juist hun financiële mogelijkheden en kennispositie zijn de afgelopen jaren onder druk komen te staan. Rijkssteun maakt inzet regio's effectiever.

Concrete mogelijkheden voor actie van de Kamer

- ▶ **Vraag het kabinet om een structurele aanpak met een langetermijnblik waarbij regionale ecosystemen toegang hebben tot meerjarige en samenhangende investeringen.** Ecosystemen kunnen zich blijvend versterken en vernieuwen als middelen vaker verstrekt worden vanuit een investeringslogica, waarbij gekoerst wordt op maatschappelijke en economisch rendement op de langere termijn. Ook lukt het zo beter hefboomen te creëren tussen verschillende publieke en private financieringsbronnen. Nu kunnen regionale ecosystemen vooral een beroep doen op subsidies voor losse projecten en eenmalige impulsen die op de korte termijn moet leiden tot concrete resultaten. Dit is onvoldoende om te werken aan complexe, transformatieve opgaven ‘van de lange adem’ omgeven door veel onzekerheden.
- ▶ **Vraag het kabinet werk te maken van een samenhangende en interdepartementale aanpak.** Coherent en consistent beleid is nodig voor optimaal functionerende ecosystemen en het oplossen van maatschappelijke transitieopgaven. Interdepartementale samenwerking is niet de norm, ondanks de verschillende initiatieven die hiervoor gestart zijn. Interdepartementaal werken is niet eenvoudig en vergt een interdepartementaal team met een trekkend ministerie, een stevig mandaat van andere departementen en voldoende tijd, capaciteit en een goede interne kennisbasis.
- ▶ **Vraag het kabinet om een aanpak die aansluit op de regionale context en regiospecifieke kansen en opgaven.** Het rijk zoekt de regio op, maar heeft nog weinig oog voor regiospecifieke opgaven. Het beleid maakt nog weinig onderscheid tussen regio’s, hun profiel en ecosystemen, hun kansen en uitdagingen. Een aanpak die beter aansluit bij regionale kansen en opgaven van alle regio’s helpt regio’s om hun groeipotentieel te verzilveren, de welvaart in brede zin van hun inwoners te verbeteren en biedt regio’s nieuwe perspectieven voor ontwikkeling. Zo kunnen regio’s ook beter bijdragen aan nationale innovatiedoelen.
- ▶ **Vraag het kabinet de nationale kennisinstellingen expliciet de opdracht te geven én te faciliteren om zich sterker te verbinden met hun regionale context.** In eerdere adviezen heeft de AWTI geadviseerd de maatschappelijke opdracht van kennisinstellingen te verduidelijken en daarover bindende afspraken te maken¹. Verbondenheid met de regiosamenleving en haar kennisbehoeften horen daarin thuis.
- ▶ **Vraag het kabinet de ROM’s te stimuleren en te faciliteren een sleutelfunctie te vervullen in regionale innovatie.** Het regionale bedrijfsleven kan nog beter geholpen worden om te groeien door innovatie en de ROM’s kunnen daarvoor beter ingezet worden. Het kabinet moet ze een duidelijke en ambitieuze opdracht meegeven, ze aansporen meer samen te werken met elkaar, met RVO.nl en met andere (regionale) partijen die dezelfde doelstellingen hebben en ze ook faciliteren met capaciteit om de omslag naar regionale innovatiesupportcentra te maken. Ze geven daarmee ook regionale invulling aan het nieuwste advies van de AWTI om de kennisuitwisseling tussen ondernemingen en kennisinstellingen te verbeteren zodat meer bedrijven beter kansen kunnen pakken met kennis².

---

¹ Zie AWTI (2017) Onmisbare schakels. De toekomst van toepassingsgericht onderzoek; AWTI (2019) Het stelsel op scherp gezet. Naar toekomstbestendig hoger onderwijs en onderzoek; AWTI (2020) Beter van start. De sleutel tot doorgroei van kennisintensieve start-ups.

² Op 26 oktober 2021 publiceert de AWTI het advies over het onderwerp kennisoverdracht naar ondernemers.

Verder lezen?

[Samen de lat hoog leggen. Rijk en regio bundelen krachten voor innovatie.](#)

Heeft u vragen? Neem dan contact op met de AWTI

Adviesraad voor wetenschap, technologie en innovatie

Prins Willem-Alexanderhof 20
2595 BE Den Haag
www.awti.nl

Annelieke van der Giessen
a.vandergiesen@awti.nl
06 – 18 83 81 02

Over de AWTI

De AWTI is de onafhankelijke adviesraad van de regering en het parlement op het gebied van wetenschap, technologie en innovatie. Met zijn strategische en gedegen beleidsadviezen beoogt de AWTI de innovatieve, wetenschappelijke en technologische kracht van mensen, bedrijven en kennisinstellingen in Nederland te versterken. Zo wil de AWTI bijdragen aan een toekomstbestendige Nederlandse economie en samenleving.